

Presuda suda od 28. travnja 1998.

Predmet C-118/96

Jessica Safir protiv Skattemyndigheten i Dalarnas Län, ranije Skattemyndigheten i Kopparbergs Län -

Zahtjev za prethodnim tumačenjem: Länsrätten i Dalarnas Län - Švedska

Sloboda pružanja usluga - Slobodno kretanje kapitala - Oporezivanje uštede u obliku životnog osiguranja - Zakonodavstvo države članice koje ustanovljuje različite režime oporezivanja prema mjestu osnutka poduzeća koje pruža usluge.

European Court Records 1998., stranica I-01897

Ključne riječi

Sloboda pružanja usluga - Ograničenja - Oporezivanje uštede u obliku životnog osiguranja - Nacionalno zakonodavstvo države koje propisuje različite režime oporezivanja prema mjestu osnutka osiguravajućih društava - Nedopuštenost

(EZ Ugovor, članak 59.)

Sažetak

Premda izravno oporezivanje ne potpada u djelokrug Zajednice, ovlasti koje su zadržale države članice moraju se unatoč tome izvršavati konzistentno sa pravom zajednice. U pogledu slobode pružanja usluga, članak 59. Ugovora isključuje primjenu zakonodavstva države članice koje propisuje različite porezne režime za police kapitalnih životnih osiguranja, zavisno od toga da li su zaključene sa kompanijama koje su osnovane u toj državi članici ili kod kompanija osnovanih negdje drugdje, gdje to zakonodavstvo sadržava brojne elemente uslijed kojih se pojedinci lako razuvjere od uzimanja kapitalnog životnog osiguranja od kompanija osnovanih u drugim državama članicama, te lako razuvjeri takva osiguravajuća društva od nudi njihovih usluga na tržištu u toj državi članici.

Stranke

U predmetu C-118/96 UPUĆIVANJE na Sud prema članku 177. EZ Ugovora od strane Dalarnas Län, ranije Länsrätten i Kopparbergs Län (Švedska), radi odluke u pogledu prethodnog tumačenja u postupku, koji je u tijeku pred tim sudom između Jessice Safir i Dalarnas Län, ranije Skattemyndigheten i Kopparbergs Län radi tumačenja članka 6., 59., 60., 73b i 73d EZ Ugovora Sud (izostavljeno), donosi sljedeću:

Presudu

Osnove

1. Odlukom od 22. ožujka 1996., zaprimljenom na Sudu 12. travnja 1996., Länsrätten i Dalarnas Län, ranije Länsrätten i Kopparbergs (Okružni Upravni sud, Okruga Kopparberg) uputio je na Sud radi prethodne odluke prema članku 177. EZ Ugovora, pitanje oko tumačenja članka 6., 59., 60. 73b i 73d tog Ugovora.
2. Pitanje je postavljeno u postupku između Jessice Safir s prebivalištem u Švedskoj i Skattemyndigheten i Dalarnas Län, ranije Skattemyndigheten i Kopparbergs Län (Porezna vlast u okrugu Kopparberg, nadalje u tekstu "Skattemyndigheten") u pogledu plaćanja poreza na premije kapitalnog životnog osiguranja koje je ona platila 1995. Skandia Ltd društvu za životna osiguranja (nadalje u tekstu "Skandia Life"), britanskom osiguravajućem društvu koje djeluje na švedskom tržištu i koje je u cijelosti u vlasništvu švedskog osiguravajućeg društva Skandia.

Švedsko zakonodavstvo

3. U Švedskoj oporezivanje ušteđevina u obliku životnog osiguranja (K-osiguranje) zaključeno s kompanijama osnovanim u toj državi utječe kako na kompanije tako i na nositelje polica.
4. Osiguravajuća društva osnovana u Švedskoj moraju platiti porez prema Zakonu 1990:661 o poticajnim porezima za mirovinske fondove. Taj porez poprima oblik poreza na prinos iz kapitalnog osiguranja nametnutog osiguravatelju. Izračunava se prema standardnoj metodi koja se zasniva na kapitalu društava, prema stanju na kraju godine koja je prethodila razrezu poreza, umanjeno za financijske obveze društva koje postoje u to vrijeme, te potom uvećane za prosječni prinos iz vladinih obveznica u godini prije porezne godine. Tako postignuti prinos oporezuje se stopom od 27%.
5. Osobe koje su zaključile police osiguranja s kompanijama osnovanim u Švedskoj ne mogu odbiti premije od njihovog oporezivog dohotka. S druge strane, prinosi polica nisu oporezivi.

6. Isto se odnosi u pogledu osoba koje zaključuju osiguranje sa društvima osnovanima u inozemstvu.
7. Štednja u obliku kapitalnog životnog osiguranja zaključenog sa društvima osnovanim u inozemstvu su oporeziva sukladno Zakonu o porezu na premije (1990:662) (nadalje u tekstu "Zakon o porezu na premije"), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1991.
8. Prema odluci kojom se upućuje na ovaj Sud, svrha Zakona o porezu na premije je da osigura konkurentnu neutralnost između štednja u obliku kapitalnih životnih osiguranja zaključenih sa osiguravajućim društvima osnovanim u Švedskoj i štednja u obliku istih polica zaključenih sa društvima koja su osnovana u inozemstvu.
9. Članak 1. Zakona o porezu na premije propisuje da fizičke ili pravne osobe sa sjedištem ili trajnim prebivalištem u Švedskoj, koje su zaključile životno osiguranje sa društvima koja nisu osnovana u Švedskoj, moraju platiti državi porez na plaćene premije. Prema stavku 3. Zakona o porezu na premije, porez je 15% od iznosa premije.
10. Nadalje, takvi porezni obveznici moraju se registrirati i prijaviti plaćanje premija središnjem tijelu, Skattemyndigheten-u.
11. Konačno, točka 5. Zakona o porezu na premije propisuje da ovo tijelo može na zahtjev držatelja police odobriti izuzeće od plaćanja poreza ili umanjiti porez na pola, ako je društvo kod kojeg je zaključena polica, u državi svog osnutka, obveznik poreza na dohodak koji je usporediv sa onim kojeg plaćaju osiguravajuća društva osnovana u Švedskoj. Porez na premije može se umanjiti na pola ako strani porez iznosi najmanje jednu četvrtinu poreza primjenjivog u Švedskoj, te može doći do toga da se uopće ne plaća, ako strani porez iznosi najmanje jednu polovinu poreza primjenjivog u Švedskoj.
12. Prema Länsrätten i Dalarnas Län, ta mogućnost davanja izuzeća od poreza ili smanjenja plativog poreza, namijenjena je sprečavanju toga da štediša koji zaključi životno osiguranje sa društvom osnovanim u inozemstvu bude oporezovan višim porezom od onog primjenjivog prema osobi koja zaključi takvo osiguranje sa društvom osnovanim u Švedskoj.

Činjenice

13. Zaključivši životno osiguranje sa Skandia Life-om, početkom 1995., Jessica Safir podnijela je poreznim vlastima zahtjev za izuzećem od plaćanja poreza na premije osiguranja, sukladno stavku 5. Zakona o porezu na premije.

14. Odlukom od 12. travnja 1995., porezno tijelo je umanjilo iznos poreza za polovinu, postavljajući ga na 7.5% iznosa plaćenog putem premija Skandia Life-u u 1995., u konačnoj svoti od 75 SKR.
15. Potom je Jessica Safir podnijela žalbu protiv te odluke tijelu ovlaštenom za dodjeljivanje izuzeća, Riksskatteverket, koje je 3. srpnja 1995. konačnom odlukom odbilo njenu žalbu.
16. Ona je sukladno tome 4. siječnja 1996. prijavila Skattemyndigheten-u učinjena plaćanja premije, ali je još uvijek držala da nije bila obvezna platiti porez na premije temeljem toga što porez nije bio u skladu sa pravom Zajednice.
17. Nakon ponovnog ispitivanja njenog slučaja, Skattemyndigheten je odlukom od 17. siječnja i 25. siječnja 1996. zadržao svoju poreznu ocjenu.
18. Zahtjevima od 22. siječnja i 13. veljače 1996. Jessica Safir je potom pokrenula postupak pred Länsrätten i Kopparbergs Län radi poništenja Skattemyndigheten-ove porezne ocjene.
19. Taj Sud je u svojoj odluci kojom je uputio pitanje Sudu Pravde, naveo da unatoč deklariranom cilju švedskog zakonodavstva da zadrži konkurentnu neutralnost između štediša koji drže švedske police osiguranja i štediša koji drže strane police osiguranja, porezni aranžmani su tehnički prilično različiti, zavisno o tome da li je osiguravajuće društvo osnovano u Švedskoj ili u inozemstvu, te da bi ova razlika mogla biti nesukladna sa Ugovorom.

Stoga je uputilo slijedeće pitanje Sudu radi odluke o prethodnom tumačenju:

„Tamo gdje u državi članici oporezivanje polica štednje koje izdaju domaća društva za osiguranje života i strana društva za osiguranje života koja vode posao osiguranja u državi članici putem podružnice, poprimi oblik poreza na prinose od kapitala osiguranja, izračunato na standardni način, te nametnuto osiguravatelju, suprotno je članku 6., 59., 60. i 73b i 73d Rimskog Ugovora da se porez naplati - sa ciljem zadržavanje konkurentske neutralnosti između domaćih i stranih štednih polica - na premije osiguranja koje plaćaju držatelji polica s prebivalištem u državi članici prema policama osiguranja života sklopljenih sa osiguravateljima koji su osnovani u drugoj državi članici, a koji djeluju u prvo spomenutoj državi članici, u skladu sa pravilima o prekograničnim aktivnostima osiguranja, ako porez na ranije spomenute premije osiguranja može, nakon prijavljivanja poreznoj upravi, biti smanjen na nulu ili za 50%, u slučaju da je osiguravajuće društvo osnovano u inozemstvu obveznik poreza na dohodak u državi u kojoj je smješteno, koje je usporedivo sa porezom naplaćenim na domaće štedne police u drugoj državi članici?”

20. Svojim pitanjem, nacionalni sud u osnovi pita da li članci 6., 59., 60. ili 73b i 73d Ugovora isključuju primjenu nacionalnog zakonodavstva o oporezivanju kapitalnog životnog osiguranja kao što je zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku.
21. Najprije se mora obratiti pažnja na to da, premda, kao što pravo zajednice trenutno propisuje, izravno oporezivanje kao takvo ne potpada u djelokrug Zajednice, ovlasti koje su zadržale države članice moraju se unatoč tome izvršavati u skladu sa pravom Zajednice (vidjeti posebice predmet C-279/93 Schumacker (1995.) ECR I-225, točka 21.).
22. Budući da pružanje osiguranja predstavlja uslugu u okviru značenja članka 60. Ugovora, mora se slijedom toga imati na umu da prema sudskoj praksi Suda, članak 59. Ugovora isključuje primjenu bilo kojeg nacionalnog zakonodavstva koje bez objektivnog opravdanja sprečava pružatelja usluga u stvarnom uživanju slobode da pruža usluge (vidjeti posebno predmet C-381/93 Komisija protiv Francuske (1994.) ECR I-5145, točka 16.).
23. U budućnosti jedinstvenog tržišta i kako bi se omogućilo da njegovi ciljevi budu postignuti, članak 59. Ugovora jednako tako isključuje primjenu bilo kojeg nacionalnog zakonodavstva koje ima učinak otežavanja pružanja usluga između država članica u odnosu na isključivo pružanje usluga unutar jedne države članice (predmet C-381/93 Komisija protiv Francuske, gore citiran, točka 17.).
24. Zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku utvrđuje različite porezne režime za police kapitalnog životnog osiguranja, ovisno o tome da li su zaključene sa društvima osnovanim u Švedskoj ili sa društvima osnovanim negdje drugdje. Prema švedskoj vladi razlog za takav različit tretman je u tome da je nemoguće primijeniti jednak režim u oba slučaja, te je nužno popuniti fiskalnu prazninu koja proizlazi iz neoporezivanja štednje u obliku kapitalnih životnih osiguranja zaključenih sa društvima koja nisu osnovana u Švedskoj.
25. Stoga se mora utvrditi da li takvo zakonodavstvo stvara zapreke slobodi pružanja usluga i da li su, ukoliko je to slučaj, takve zapreke opravdane temeljem onog na što se oslanja švedska vlada.
26. Prvo, za razliku od osoba koje su zaključile policu osiguranja sa društvima osnovanim u Švedskoj, osobe koje su tako osigurane kod društava koja nisu osnovana u Švedskoj, moraju se registrirati i prijaviti plaćanje premija središnjem tijelu, Skattemyndigheten-u, koje isto tako ima ovlast odobriti porezno izuzeće ili umanjenje poreza. Imatelji polica moraju isto tako sami platiti porez, te pronaći potrebna sredstva za ovu potrebu, što, kako je Jessica Safir istaknula ima negativne posljedice za njih u smislu likvidnosti. Istina je da se takve obveze ne mogu same po sebi smatrati protivnima pravu Zajednice. Međutim, te obveze, kombinirane sa potrebom da se postupa u skladu sa centraliziranom procedurom, mogu odgovoriti

zainteresirane osobe od zaključivanja kapitalnog životnog osiguranja kod društava koja nisu osnovana u Švedskoj, budući da nikakva posebna radnja s njihove strane ne bi bila tražena da su zaključili takvo osiguranje kod društava osnovanih u Švedskoj, jer je porez u ovom slučaju nametnut društvu.

27. Drugo, iz objašnjenja danih od strane švedske vlade na raspravi je jasno da, premda otkup police, nakon dužeg vremenskog razdoblja, za kapitalno životno osiguranje zaključeno kod društva koje nije osnovano u Švedskoj je mnogo skuplje za imatelja police nego za osobu koja daje na otkup policu osiguranja zaključenu kod društva osnovanog u toj državi, situacija može biti drugačija tamo gdje se polica daje na otkup nakon kraćeg razdoblja. Činjenica da je skuplji otkup police nakon kraćeg razdoblja police životnog osiguranja zaključene kod društva koje nije osnovano u Švedskoj, predstavlja još jedan faktor koji će lako odgovoriti osobu od zaključenja takve police sve dok on ne zna po zaključenju da li će i ako da kada odstupiti policu uz odštetu.
28. Treće, kada osoba koja drži policu koju je izdalo društvo koje nije osnovano u Švedskoj, uputi zahtjev za izuzećem od plaćanja poreza ili smanjenjem poreza na premije, Skattemyndigheten zahtijeva točne informacije koje se odnose na porez na dohodak kojeg je društvo obveznik, osim ako vlasti već imaju takvu informaciju. Kao što je Jessica Safir istaknula, takav zahtjev je posebno opterećujući za imatelja police. Isto tako može odgovoriti osiguravajuća društva koja još uvijek ne djeluju na švedskom tržištu, od toga da tamo nude njihove usluge, budući da to znači da takva društva moraju pribaviti svojim potencijalnim korisnicima precizne informacije koje se odnose na porezni sustav koji se primjenjuje na takva društva u drugim državama članicama.
29. Četvrto, zakonodavstvo koje je dovedeno u pitanje u glavnom postupku, propisuje da utvrđivanje poreza primjenjivog na premije osiguranja ovisi o ocjeni upravnog tijela o poreznom režimu koji se primjenjuje na osiguravatelja koji nije osnovan u Švedskoj. Međutim, kao što je vidljivo iz spisa, Skattemyndigheten i Riksskatteverket su 1995. donijeli različite odluke u pogledu zahtjeva za izuzeće, koja su dala određena britanska društva za osiguranja života, premda britanski porezni režim nije bio mijenjan. Stoga se čini da takve razlike ocjena poreznog režima koje se primjenjuju na osiguravatelje koji nisu osnovani u Švedskoj lako mogu stvoriti nesigurnost koja može odgovoriti pojedince od zaključenja dugoročnih ugovora, kao što su ugovori o kapitalnom životnom osiguranju, kod osiguravatelja koji nisu osnovani u Švedskoj.
30. U takvim okolnostima, zakonodavstvo, kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, sadržava brojne elemente koji lako mogu odgovoriti pojedince od zaključenja kapitalnog

životnog osiguranja, kod društava koja nisu osnovana u Švedskoj, te odgovaraju osiguravajuća društva od nuđenja njihovih usluga na švedskom tržištu.

31. Mora se dodati da, premda zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku, dopušta da se uzme u obzir porez primjenjiv u drugoj državi članici, kako bi se prema tvrdnji švedske vlade zadovoljio princip jednakog tretmana propisanog pravom zajednice, ovdje postoji, kao što je Jessica Safir istaknula, granični efekt buduće da se plaćanje takvog poreza nije uzelo u obzir tamo gdje ne doseže najmanje do jedne četvrtine poreza primjenjivog u Švedskoj. Porez primjenjiv u drugoj državi članici mora iznositi najmanje do jedne četvrtine švedskog poreza na premije osiguranja, kako bi ga se moglo umanjiti za polovinu, te najmanje polovinu tog poreza, kako bi bio umanjen na nulu. Kao rezultat tog graničnog efekta, oporezivanje štednje u obliku kapitalnog životnog osiguranja, zaključenog kod društava koja nisu osnovana u Švedskoj, je u većini slučajeva vjerojatno više nego oporezivanje sličnih štednji kod društava koja nisu osnovana u toj državi.
32. Štoviše, zakonodavstvo kao što je švedsko otežava, pa čak i onemogućava nacionalnom sudu od kojeg se traži utvrđivanje diskriminatornosti poreznog režima, da usporedi s jedne strane prikupljeni porez na police osiguranja zaključene sa društvima koja su osnovana u Švedskoj sa porezom na premije osiguranja plaćenog društvima koja nisu osnovana u Švedskoj.
33. Drugi sustavi koji su transparentniji te su isto tako u mogućnosti popuniti fiskalne praznine kao što je ova na koju upućuje švedska vlada, iako su manje restriktivni u slobodi pružanja usluga, su razumljivi posebice kod sustava naplaćivanja poreza na prinose od kapitala životnog osiguranja, računato prema standardnoj metodi, te jednako tako primjenjivoj na sve police osiguranja, bilo da su zaključene kod društava osnovanih u državi članici o kojoj je riječ ili kod društava osnovanih u drugoj državi članici.
34. U takvim okolnostima, razlozi koje citira švedska vlada, to jest nemogućnost primjene istog poreznog režima kao što je onaj koji se primjenjuje na takve police osiguranja koje su zaključene kod društava koja su osnovana u Švedskoj, na police kapitalnog životnog osiguranja zaključene kod društava koja nisu osnovana u Švedskoj, te potrebe da se popuni fiskalna praznina koja proizlazi iz neoporezivanja štednja u obliku polica kapitalnog životnog osiguranja, zaključenih kod društava koja nisu osnovana u Švedskoj, nisu takvi da opravdavaju uključivanje u nacionalno zakonodavstvo o oporezivanju kapitalnog životnog osiguranja, elemenata koji su restriktivni kod slobode pružanja usluga, kao što su oni sadržani u zakonodavstvu o kojem je riječ u glavnom postupku.
35. Imajući u vidu ranije razmatranje, nije nužno da se utvrdi da li je takvo zakonodavstvo također nesukladno sa člancima 6, 73b i 73d Ugovora.

36. Stoga se nacionalnom sudu mora dati odgovor da članak 59. Ugovora isključuje primjenu nacionalnog zakonodavstva koje se odnosi na oporezivanje kapitalnog životnog osiguranja kao što je zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku.

Odluka o trošku

37. Troškovi koji su nastali Vladama Švedske, Danske, te Ujedinjenog Kraljevstva i Komisiji, koji su podnijeli svoja očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. S obzirom da je ovaj postupak za stranke glavnog postupka, korak u radnjama koje teku pred nacionalnim sudom, odluka o trošku je pitanje za taj sud.

Provedbeni dio

Na tim osnovama, SUD u odgovoru na pitanje koje mu je uputio Länsrätten i Dalarnas Län, ranije Länsrätten i Kopparbergs Län, odlukom od 22. ožujka 1996. ovime presuđuje:

Članak 59. EZ Ugovora isključuje primjenu nacionalnog zakonodavstva koje se odnosi na oporezivanje kapitalnog životnog osiguranja, kao što je zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku.